

KARTA PRZEDMIOTU DLA NABORU 2022/2023
FORMA STUDIÓW: STACJONARNE

INFORMACJE OGÓLNE

1. Nazwa przedmiotu Etyczne problemy zawodu socjologa

2. Nazwa kierunku Socjologia

3. Poziom kształcenia studia pierwszego stopnia

4. Liczba punktów ECTS 1

5. Liczba godzin w semestrze

semestr	w	ćw	lab/lek	prj/zp	pws	prk
VI	15					

6. Język wykładowy polski

7. Wykładowca Hanna Podedworna, dr hab., prof. ucz.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

8. Wymagania wstępne

1. Ogólna wiedza o problemach etycznych.

9. Cele przedmiotu

C1 Przekaz wiedzy o problemach etycznych zawodu socjologa.

C2 Przekaz wiedzy na temat wrażliwości danych społecznych.

C3 Kształtowanie świadomości moralnych problemów badań społecznych, zagrożeń i umiejętność ich rozwiązywania zgodnie z zasadami etyki.

10. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Student, który zaliczył przedmiot:

odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się

WIEDZA

EU01 zna i rozumie uwarunkowania etyczne prowadzenia badań socjologicznych oraz działalności zawodowej socjologa;

K_W09

UMIEJĘTNOŚCI

EU02 potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej socjologa, dostrzega i analizuje dylematy etyczne w prowadzeniu badań przy pomocy różnych metod i technik badawczych;

K_U08

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

EU03 jest gotów do kultywowania i upowszechniania wzorów etycznego postępowania w działalności badawczej i zawodowej;

K_K02

11. Treści programowe

Forma zajęć – wykłady

1. i 2. Aksjologiczność i etyczność nauk społecznych.

- etyczność nauk społecznych
- optyka filozofa a optyka badacza
- moralny priorytet nauk społecznych
- stosowanie zaleceń etycznych w badaniach społecznych

- nauki społeczne jako aktywny aksjologicznie element rzeczywistości
- powinności nauk społecznych.

3. Źródła problemów etycznych w badaniach społecznych i rynkowych.

- najważniejsze kwestie etyczne w badaniach społecznych
- jak informować badanych?
- świadoma i dobrowolna zgoda
- fundamentalna norma etyczna badań społecznych: nie krzywdzić badanych.

4. Kwestie etyczne w prowadzeniu wywiadu jakościowego.

- etyka w wywiadzie jakościowym
- odpowiedzialność badacza
- zagrożenia niezależności badania
- kwestie etyczne w różnych stadiach badań.

5. 6. 7. Kodeks etyki socjologa.

- charakter dokumentu
- kwestie regulowane przez kodeks
- uczciwość zawodowa
- relacje z uczestnikami badań
- anonimowość i poufność danych
- badanie osób starszych, chorych, niepełnosprawnych
- badania niejawne
- socjolog jako nauczyciel i ochrona praw studentów.

8. 9. Problemy etyczne badań on-line.

- zasady prowadzenia badań na Big Data
- przedmioty kontrowersji
- anonimowość badań internetowych
- ewolucja podejścia do prywatności danych w internecie
- problem świadomej zgody.

10. Etyczne problemy tworzenia wirtualnych baz danych.

- błędy popełniane tworzeniu wirtualnych baz danych
- problemy etyczne związane z wykorzystaniem fotografii
- główne problemy etyczne badań wizualnych
- etyka zarządzania wizualnością.

11. Etyczne problemy badania osób z niepełnosprawnościami.

- zdobywanie zaufania
- źródła podejrzliwości
- odmienność perspektywy badacza i badanych
- „stubbyczenie” badacza.

12. Etyczne problemy badania par intymnych.

- specyfika badania par
- proces anonimizacji danych
- granice prywatności
- uwikłanie badacza w relacje z daną parą i wzajemność.

13. Problemy etyczne badań terenowych.

- zjawisko „etyzacji” nauki
- specyfika badań terenowych
- badania na zlecenie instytucji publicznych
- nowa etyka badań społecznych.

14. Interwencje socjologiczne i socjologia kliniczna.

- rozumienie socjologii klinicznej
- cele diagnoz społecznych
- cele interwencji socjologicznych
- socjolog kliniczny jako zawód.

12. Narzędzia/metody dydaktyczne

1. wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej
2. konsultacje

13. Sposoby oceny (częstkowe, końcowe)

1. pisemna praca zaliczeniowa na zadany temat

14. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	liczba godzin
1. Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela oraz konsultacje	20
2. Nakład pracy studenta: przygotowanie pracy zaliczeniowej	5
suma	25
liczba punktów ECTS	1

15. Literatura

Literatura podstawowa:

1. Kodeks etyki socjologa <http://www.pts.org.pl/>.
2. Z. Woźniak, Socjologia kliniczna– interwencyjny wariant praktycznych zastosowań socjologii, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2014/4, pdf.
3. A. Surmiak, Komisje etyczne dla badań społecznych w Polsce. Perspektywa socjologów i antropologów społeczno-kulturowych, „Studia Socjologiczne” 4/2019.

Literatura uzupełniająca:

1. K. Kaźmierska, Autobiograficzny wywiad narracyjny – kwestie etyczne i metodologiczne w kontekście archiwizacji narracji, „Studia Socjologiczne” 2014, 3 (214), on-line.
2. K. Kalinowska, Humanisci wobec procesów digitalizacji. Dylematy, obawy, bariery w pracy z danymi zastanymi, „Kultura i Społeczeństwo” 2019 /1, on-line.
3. S. Męćfal, Problemy badań terenowych – wybrane kwestie metodologiczne, praktyczne i etyczne w badaniu zjawisk „trudnych”, pdf. 2016, <http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.desklight-2e3b0a39-8ad6-44f1-b754-eceaabd1de41>.
4. Mizielińska A. i in. „Dylematy etyczne w badaniu pary intymnej. Doświadczenia z pracy badawczej, „Studia Socjologiczne” 2018/3, on-line.
5. K. Andrejuk, Funkcjonowanie komisji etyki badań naukowych w warunkach dywersyfikacji struktur i norm-perspektywa neoinstytucjonalna, „Studia Socjologiczne” 2023, nr 4.

16. Formy oceny – szczegóły

Przedmiot kończy się zaliczeniem z oceną.

Podstawą zaliczenia jest ocena uzyskana z pracy zaliczeniowej na zadany temat.

Metody weryfikacji efektów uczenia się:

Wiedza: pisemna praca zaliczeniowa w formie eseju

Umiejętności: analiza problemów etycznych związanych z konkretną metodą badawczą

Kompetencje społeczne: prezentowanie opinii na temat dylematów etycznych w działalności socjologa

17. Inne przydatne informacje o przedmiocie

1. Bezpośrednich informacji o problematyce zajęć i treściach programowych udziela prowadzący w trakcie zajęć i podczas konsultacji.
2. Zajęcia odbywać się będą w Akademii Białskiej im. Jana Pawła II.
3. Zajęcia odbywać się będą zgodnie z aktualnym planem zajęć.
4. Konsultacje odbywać się będą zgodnie z obowiązującym terminarzem.